

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2013-2014

21 JANVIER 2014

Projet de loi portant dispositions diverses en matière électorale

AMENDEMENTS

N° 1 DE M. BUYSSE

Art. 4/1 (nouveau)

Insérer un article 4/1 rédigé comme suit :

«*Dans le même Code, il est inséré un article 104/1 rédigé comme suit :*

«*Art. 104/I. — Il est interdit à un président, un secrétaire ou un assesseur d'un bureau principal de collège, d'un bureau principal de circonscription électorale, d'un bureau principal de province, d'un bureau principal de canton, d'un bureau de vote ou d'un bureau de dépouillement de porter des signes extérieurs de nature religieuse, philosophique, idéologique ou politique durant l'exercice de la mission qui lui a été confiée. Nul ne peut toutefois se soustraire pour cette raison à l'exercice de la mission qui lui a été confiée.*

Quiconque enfreint les dispositions de l'alinéa 1er sera puni d'une amende telle que prévue à l'article 95, § 10, alinéa 3. »»

Voir:

Documents du Sénat :

5-2434 - 2013/2014 :

N° 1 : Projet transmis par la Chambre des représentants.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2013-2014

21 JANUARI 2014

Wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake verkiezingen

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEER BUYSSE

Art. 4/1 (nieuw)

Een artikel 4/1 invoegen, luidend als volgt :

«*In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 104/1 ingevoegd, luidende :*

«*Art. 104/I. — Het is een voorzitter, een secretaris of een bijzitter van een collegehoofdbureau, een hoofdbureau van een kieskring, een provinciehoofdbureau, een kantonhoofdbureau, een stembureau of een stemopnemingsbureau niet toegelaten uiterlijke kentekenen van religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische, ideologisch of politieke aard te dragen tijdens het uitoefenen van de hem toevertrouwde opdracht. Niemand kan zich echter om die reden onttrekken aan de uitoefening van de hem toevertrouwde opdracht.*

Hij die de bepalingen van het eerste lid overtreedt, wordt gestraft met een geldboete zoals bepaald in artikel 95, § 10, derde lid. »»

Zie:

Stukken van de Senaat :

5-2434 - 2013/2014 :

Nr. 1 : Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Justification	Verantwoording
<p>Un système politique démocratique digne de ce nom doit remplir une série de conditions, dont certaines, et non des moindres, ont trait aux élections. À cet égard, la Commission européenne pour la démocratie par le droit (mieux connue peut-être sous le nom de Commission de Venise) a établi ces dernières années, à la demande du Conseil de l'Europe, plusieurs normes internationales et un code de conduite — le Code de bonne conduite en matière électorale — comprenant des directives à respecter pour organiser des élections démocratiques.</p> <p>La Commission précitée énonce six principes fondamentaux auxquels des élections démocratiques doivent se conformer : le suffrage doit être universel, pur et simple, libre, secret et direct et doit présenter un caractère périodique.</p> <p>Outre ces principes fondamentaux, la Commission a également fixé une série de conditions de base qui définissent le cadre concret dans lequel des élections démocratiques doivent se dérouler.</p> <p>À ce propos, la Commission souligne, entre autres, que le scrutin doit être organisé par un organe neutre et impartial, et ceci du niveau national au niveau du bureau de vote. Ce principe est explicité de la manière suivante dans le rapport explicatif : « Seules la transparence, l'impartialité et l'indépendance à l'égard de toute manipulation politique assureront la bonne administration du processus électoral [...] ». On peut aussi lire plus loin : « La création de commissions électorales indépendantes et impartiales, du niveau national au niveau du bureau de vote, est indispensable pour garantir des élections régulières ou du moins pour que de lourds soupçons d'irrégularités ne pèsent pas sur le processus électoral ».</p> <p>D'après la Commission, il est donc capital de proscrire toute trace de partialité dans le processus électoral. Comme la pratique l'a déjà démontré à plusieurs reprises, cette impartialité n'est actuellement pas toujours garantie dans le système électoral belge. Il est vrai qu'il arrive parfois, même si c'est plutôt rare, que des membres d'un bureau de vote portent des signes d'appartenance à un parti politique. En revanche, il est plus fréquent que des membres d'un bureau de vote portent des signes extérieurs de nature religieuse, philosophique ou idéologique.</p> <p>Le présent amendement vise donc à imposer à toute personne exerçant au cours du processus électoral une fonction dans un bureau, à quelque niveau que ce soit, de remplir cette fonction dans un esprit de parfaite neutralité pour ce qui est de sa tenue vestimentaire.</p> <p>Par ailleurs, l'obligation de se vêtir de manière neutre imposée aux personnes exerçant une fonction au cours du processus électoral ne peut pas servir de prétexte à certains citoyens pour se dérober à leurs obligations civiques. Il serait effectivement trop facile de se soustraire à l'exercice de la fonction de secrétaire ou d'assesseur dans un bureau de vote ou un bureau de dépouillement en invoquant de réelles ou prétendues convictions religieuses, philosophiques, idéologiques ou politiques et en portant une tenue vestimentaire affichant ces convictions. Pareils abus doivent être évités, d'autant que l'on a déjà constaté à l'envi par le passé combien il est parfois difficile de réunir le nombre requis de citoyens disposés à assumer les fonctions en question durant les opérations électorales. C'est la raison pour laquelle le présent amendement prévoit également des mesures pénales à l'encontre des personnes qui se présenteraient délibérément dans une tenue affichant des convictions religieuses, philosophiques, idéologiques ou politiques au bureau de vote ou au bureau de dépouillement (ou pour exercer toute autre fonction au sein des commissions électorales).</p>	<p>Om een politiek systeem als democratisch te kunnen bestempelen, moet het aan een aantal voorwaarden voldoen, niet in het minst wat de verkiezingen betreft. In dit verband heeft de Europese Commissie voor democratie door recht (wellicht beter bekend als de Commissie van Venetië) de voorbije jaren op vraag van de Raad van Europa een aantal internationale standaarden en een gedragscode met richtlijnen opgesteld waaraan moet worden voldaan om van democratische verkiezingen te kunnen spreken : de Gedragscodex inzake verkiezingsaangelegenheden.</p> <p>De Commissie schuift een zestal grondslagen naar waarvan verkiezingen moeten voldoen om democratisch te zijn. Met name moeten verkiezingen algemeen, enkelvoudig, vrij, geheim en rechtstreeks zijn en moeten zij bovendien op regelmatige tijdstippen plaatsvinden.</p> <p>Naast deze basisbeginselen heeft de Commissie ook een aantal basisvoorwaarden op papier gezet waarin het concrete kader wordt geschetst waarin verkiezingen moeten plaatsvinden om als democratisch te kunnen doorgaan.</p> <p>In dit verband benadrukt de Commissie onder meer dat de organisatie van de verkiezingen door een neutraal en onpartijdig orgaan moet gebeuren, en dit vanaf het nationale niveau tot op het niveau van het stemlokaal. In de toelichtende nota wordt dit als volgt verwoord : « Slechts transparantie, neutraliteit en onafhankelijkheid tegenover elke politieke manipulatie staan borg voor een goede organisatie van het verkiezingsproces [...] ». En verder : « De vorming van onafhankelijke en neutrale kiescommissies, en dit vanaf het nationale niveau tot op het niveau van het stemlokaal, is onontbeerlijk opdat regelmatige verkiezingen worden gewaarborgd, of minstens opdat er geen ernstige verdenkingen van onregelmatigheden op de verkiezingen zouden rusten. »</p> <p>Het is dus volgens de Commissie uiterst belangrijk dat elke zweem van partijdigheid uit het verkiezingsproces wordt geweerd. Zoals de praktijk al meermalen heeft aangetoond, is deze onpartijdigheid momenteel in het Belgische kiessysteem niet altijd gewaarborgd. Het gebeurt immers al wel eens, zij het zelden, dat leden van een stembureau partijkentekens dragen. Daarentegen gebeurt het iets frequenter dat leden van een stembureau uiterlijke kentekenen van religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische of ideologische aard dragen.</p> <p>Dit amendement heeft dan ook tot doel alle personen die tijdens het verkiezingsproces een functie uit te oefenen hebben in een bureau, op welk niveau dan ook, de verplichting op te leggen die functie te vervullen in een geest van volstrekte neutraliteit, wat de kledij betreft die zij dragen.</p> <p>Het opleggen van de verplichting aan personen die een functie vervullen tijdens het verkiezingsproces om zich onpartijdig te kleden, mag anderzijds geen aanleiding zijn voor een aantal burgers om zich aan hun burgerplichten te onttrekken. Het zou immers al te gemakkelijk zijn zich aan de uitoefening van de functie van secretaris of bijzitter van een stem- of een stemopnemingsbureau te onttrekken door zich te beroepen op zijn echte of vermeende religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische, ideologische of politieke overtuiging en de vestimentaire veruiterlijking daarvan. Dit moet des te meer worden verhinderd aangezien in het verleden ten overvloede is gebleken hoe moeilijk het soms is om het nodige aantal burgers bijeen te krijgen die bereid zijn deze functies tijdens de stemverrichtingen te vervullen. Vandaar dat dit amendement ook in strafbepalingen voorziet voor diegenen die zich moedwillig in het stembureau of het stemopnemingsbureau (of bij het uitoefenen van enige andere functie in het kader van de bemanning van de kiescommissies) zouden aanbieden in een kledij die getuigt van een religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische, ideologische of politieke overtuiging.</p>

La loi électorale adaptée en ce sens aura également pour effet de renforcer la sécurité juridique et l'uniformité, car dans sa formulation actuelle, elle laisse *de facto* au président du bureau le soin d'intervenir ou non.

N° 2 DE M. BUYSSE

Art. 11

Dans l'alinéa 4, proposé, de l'article 143 du Code électoral, remplacer les mots «d'un guide ou d'un soutien» par les mots «d'un électeur lui servant de guide ou de soutien».

Justification

L'auteur estime que dans le cas d'espèce, il est préférable, par analogie aux dispositions relatives au vote par procuration, que le guide ou le soutien désigné jouisse également de la qualité d'électeur.

En effet, l'objectif de cet article de loi est de faciliter l'ensemble de la procédure de vote. Il est donc préférable que l'accompagnateur ait lui-même des notions du système de vote et soit habitué aux spécificités des opérations de vote (notamment en ce qui concerne le secret du vote).

Il nous semble dès lors qu'il serait contraire à l'esprit de la loi électorale de permettre (comme ce fut déjà le cas précédemment) que l'accompagnateur soit une personne n'ayant pas la qualité d'électeur parce qu'elle ne remplit pas (au moins) une des conditions pour disposer du droit de vote actif.

De aanpassing van de kieswet in deze zin zal ook voor meer rechtszekerheid en uniformiteit zorgen want nu wordt *de facto* aan de voorzitter van het bureau overgelaten om al dan niet in te grijpen.

Nr. 2 VAN DE HEER BUYSSE

Art. 11

In het voorgestelde vierde lid van artikel 143 van het Kieswetboek het woord «iemand» vervangen door de woorden «een kiezer».

Verantwoording

De indiener is van oordeel dat, naar analogie met de regeling voor het stemmen bij volmacht, het de voorkeur verdient dat in het geschetste geval de aangeduide begeleider eveneens een kiezer dient te zijn en niet om het even «iemand».

Bedoeling van dit wetsartikel is immers dat alles net vlotter zou gaan en dat degene die bijstand verleent daarom ook best zelf notie heeft van het stemsysteem en vertrouwd is met de geplogenheiten (bijvoorbeeld geheim karakter) van de stemverrichtingen.

Toelaten (wat in het verleden al gebeurd is) dat bijstand wordt verleent door «iemand» die geen kiezer is omwille van het niet voldoen aan (minstens) één van de voorwaarden om over het actief kiesrecht te beschikken, lijkt ons dan ook tegenstrijdig te zijn met de geest van de kieswet.

Yves BUYSSE.